

פודקאסט על סטוריטלינג חלק ראשון

פתיחה
(מוזיקה...)

אפקט הפרפר הוא ביטוי מתורת הכאוס ובקצרה הוא טוען שמשק כנפי הפרפר בצד אחד של כדור הארץ יכול להניע חלקיקי אוויר שיגרמו להופעה של סופת טורנדו בצידו השני של כדור הארץ. נשמע קצת מטורף נכון?

אבל האם ידעתם שהתפרצות של הר געש גרמה ליצירה של סוגה חדשה בתחום הספרות? שנת 1816 קרויה גם השנה ללא קיץ. הר געש שהתפרץ באינדונזיה הפיץ פסולת וולקנית לאטמוספירה של כדור הארץ שהתפזר בצורה כל כך רחבה שהיא גרמה לירידה של טמפרטורות כדור הארץ בצורה משמעותית ולקח לה כחמש שנים להתפזר. בעקבות ההתפרצות המערכת האקולוגית של השטחים הסמוכים לאינדונזיה השתנתה לחלוטין והשמדה שטחי חקלאות רבים, היתה הגירה מסיבית באזורים שונים של העולם והיו ירידות רבות של גשמים בצורה חריגה מהעבר. בחודש יוני של שנת 1816 מרי שלי התארכה עם בן זוגה אצל המשורר לורד ביירון בטירה בז'נבה. בגלל שהימים היו ימים גשומים מאוד והם לא יכלו לטייל בחוץ הציע לורד ביירון לחבריו לערוך תחרות כתיבה של סיפורי אימה. במסגרת התחרות החברית הזו כתבה מרי שלי את הסיפור פרנקנשטיין שנחשב לראשון בסוגת המדע הבדיוני.

איזה סיפור אהה?

יש משהו בסיפורים שמעורר לנו את הדימון ואת הסקרנות ומושך אותנו. סיפורים הם מרכיב משמעותי בחיינו ויכולים לשמש אותנו גם בתהליכי ההוראה ולמידה שאנחנו מובילים בכיתה.

במובן מסויים סטוריטלינג היא הדרך העתיקה ביותר ללמידה, הסיפורים קושרים בין עמים, בין דורות ובין אנשים בכלל. הסיפורים מאפשרים לנו להתחבר לדמויות וללמוד מהמסע שלהם, הם יכולים להעביר מסרים משמעותיים ולהעביר חוויות ותחושות סביב המימד הרגשי, האינטלקטואלי והפזי שלנו דרך תנועה, קול ואינטונציה.

שימוש בסטוריטלינג בכיתה יכול לקדם הבנה עמוקה של רעיונות וקנספטים והיא דרך משמעותית מאוד לערב תלמידים בתהליכים יצירתיים ותהליכי למידה. אפשר להשתמש בעקרונות של סטוריטלינג מזוויות שונות: שימוש בסיפור קיים כדי לעורר תהליך למידה, יצירת סיפור שלנו כדי להעביר נקודה או לתת לתלמידים ליצור סיפורים בעצמם על תחום לימוד שאנחנו מתמקדים בו כעת. כמובן שניתן גם לקיים שילוב בין הגישות.

בפרק הזה בחרנו להתמקד בגישה שבה אתם משתמשים בסיפור קיים כדי לעודד תהליכי למידה אז בואו נתחיל (Let's drill down).

(מוזיקת מעבר)

אתם איתנו? מעולה. אני מזמין אתכם להתיישב במקום שננוח לכם לעבוד בו, אולי לשים אוזניות ולהכין לכם כלי לתיעוד מבנה השיעור: זה יכול להיות מחברת, דף או מחשב. אני גם מזמין אתכם להעזר בדף שהכנו לכם לתכנן השיעור (דף מלווה להאזנה לפודקאסט)

ישנם ארבעה שלבים לבניית מערך שיעור מבוסס סטוריטלינג, אני אסביר לכם כל שלב ואשאיר לכם זמן עבודה שילוו במוזיקה נעימה. אם אתם מרגישים שאתם זקוקים לזמן נוסף פשוט תעצרו את ההקלטה, תמשיכו לעבוד ותחזרו אלינו.
(מוזיקת מעבר)

בשלב הראשון חשבו על הנושא שאתם הולכים ללמד ועליו תרצו לעבוד, חשבו מה המסר העיקרי שתמצאו להעביר ולחקור עם התלמידים שלכם. סיפורים יכולים לעזור לנו למשוך את תשומת הלב של הלומדים ולעורר בהם רגשות, מחשבות ובעיקר סקרנות שתעודד בתורה מעורבות גדולה בלמידה. אני מזמין אתכם לחשוב על סיפור שיכול להתקשר למסר המרכזי, שיכול לעודד חשיבה. אולי אין לכם רעיון מיד אז אני מזמין אתכם לחפש במקורות שונים. כמה רעיונות לאיפה אפשר למצוא סיפור טוב: הברור מאליו זה בספרי הלימוד שלנו בכיתה או בחומרים שונים שיצא לנו ללמוד מהם לאורך השנים, בנוסף אפשר למצוא סיפורים טובים בחדשות וארכיון של החדשות, בסרטוני טד או הרצאות אחרות ברחבי האינטרנט. גם בפודקאסטים אתם יכולים למצוא סיפורים מעולים. את כל אלו אפשר פשוט לחפש באינטרנט על-ידי כתיבת נושא הלימוד או המסר שאתם רוצים לספר, זה יכול להוביל לתוצאות מפתיעות. עוד מקום שיכול להיות מפתיע ומחבר אלו ספרי קריאה ובמיוחד ספרי ילדים וספרי משלים, פעמים רבות מסתתר בספר ילדים טוב מסר מעולה שיכול להתאים גם לגילאים מבוגרים, אני בעצמי עשיתי זאת בסדנאות למבוגרים והאפקטים מדהימים. אז קדימה, קחו 3 ד' לחפש סיפור טוב. אם תצטרכו עוד זמן תרגישו חופשי לעצור ולהמשיך אחרי שתבחרו.

(מוזיקת עבודה)

יש סיפור טוב? מעולה. האמת שאני קצת מבואס שזה פודקאסט ואתם לא יכולים לשתף בסיפורים שמצאתם.

עכשיו זה הזמן לתכנן איך אתם הולכים להציג את הסיפור לכיתה, זה יכול להיות דרך קריאה אישית או בזוגות, זה יכול להיות בפתיחת השיעור או שכל אחד צריך להגיע לשיעור אחרי שקרא באופן עצמאי. אפשרות נוספת זה שאתם תספרו את הסיפור, במידה ובכך בחרתם אני ממליץ שתחשבו היטב על הדרך שבה אתם מציגים את הסיפור: מאיפה אתם הולכים להקריא אותו? איך תשתמשו נכון באינטונציה כדי לשמור אותם מרותקים, לחשוב להשתמש באמצעים ויזואליים כמו מצגות, תמונות או חפצים.

אז קחו לכם 3 ד' לחשוב על איך אתם מציגים את הסיפור לכיתה.
יש לכם 3 ד'.

(מוזיקת עבודה)

אחרי שחשבנו על הדרך שבה אנחנו מציגים את הסיפור כעת נדרש לחשוב על פעילות התלמידים. אנחנו מזמינים אתכם להשתמש בכלי שיצרנו שנקרא "סטוריטלינג ממבט אישי". הכלי מאפשר לתלמידים לנתח בעזרת טבלה את הדמויות בסיפור, את המקומות שהוזכרו וחפצים שהועלו. כמובן שאפשר להתאים את הקריטריונים בהתאם למטרות בהם אתם רוצים שהתלמידים יתמקדו. בסוף הטבלה ניתן להוסיף שאלות נוספות להמשך העמקה, לדוגמא: הציעו שם משלכם לסיפור, כתבו סוף אחר לסיפור, הפנו שאלה לאחת הדמויות בסיפור. את העבודה עם הכלי ניתן לעשות ביחידים, זוגות או קבוצות.

ניתן להשתמש בכלים נוספים כמובן, אבל חשוב להכין שאלות הכוונה לתלמידים כדי שיוכלו לעבד את התובנות מהסיפור בעצמם.

אני מזמין אתכם לקחת 3 ד' לתכנן איך התלמידים הולכים לעבד את הסיפור שהם נחשפים אליו.

(מוזיקת עבודה)

אנחנו כמעט בסוף, אחרי שבחרתם סיפור ואתם יודעים איך תציגו אותו ואיך התלמידים יעבדו את הסיפור אני מזמין אתכם לחשוב על הסיכום של המהלך, איך התלמידים הולכים להציג את התוצרים שלהם? האם תרצו לקיים דיון בתוך הכיתה? אולי תרצו שהם יציגו את התובנות ב-2 או 3 קבוצות קטנות בכיתה? או שיש כאן הזדמנות לעשות מיצג תוצרים? חשבו על תהליך העיבוד והסיכום.

אני מזמין אתכם לקחת 3 ד' לתכנן חלק זה.

(מוזיקת עבודה)

זהו סיימנו ויש לכם מערך שיעור מבוסס סטוריטלינג. כמו שפתחתי בתחילת הפודקאסט, סטוריטלינג זה עולם ומלואו ולא יכולנו לגעת בכל ההיבטים האפשריים, צד נוסף שאני מזמין אתכם לחקור אותו באופן עצמאי הוא איך אפשר לתת לתלמידים שלכם להיות מספרי סיפורים?

מוזמנים כמובן להמשיך ולפתח שיעורים נוספים.
בהצלחה.